

ทำไมต้องมีมาตรฐานรับรอง

ใ้รับรองทำงานได้ไหม ถ้าถามผู้ผลิตหรือคนขาย เขาก็ต้องบอกว่าของเขาทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพสูง อันนี้เป็นเรื่องปกติ เพราะเขาลงทุนมากก็ต้องการยอดขายสูงๆ เพื่อให้คุ้มทุนและมีกำไร แต่บุคคลหรือองค์กรที่สามซึ่งไม่มีส่วนได้ส่วนเสียทางธุรกิจใดเลยจะช่วยให้ยอมรับหรือยืนยันคำพูดของพวกเขา คือ คนทำหรือคนขายสินค้า ไม่ว่าจะอย่างไรเขาก็ต้องว่าสินค้าของเขามีคุณภาพและปลอดภัยในการใช้งาน พวกเขาจะไม่พูดเป็นอย่างอื่น ขึ้นอยู่ที่คนซื้อว่าจะเชื่อไหม หากเชื่อก็หมายถึงจะต้องยอมรับความเสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากนั้นโดยไม่เสียเงินไซ้

แต่หากระบบหรืออุปกรณ์มีมาตรฐานรับรอง หมายถึง มีคุณสมบัติตามมาตรฐานกำหนดก็สามารถแน่ใจได้ว่า มีประสิทธิภาพและให้ความปลอดภัยในการใช้งาน ยิ่งหากเป็นมาตรฐานที่คนยอมรับอย่างกว้างขวางก็ยิ่งเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับระบบหรืออุปกรณ์มากขึ้น อย่างระบบหรืออุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัยก็ต้องเป็นมาตรฐาน NFPA, FM หรือ UL รวมถึงมาตรฐาน มอก. ของไทยที่มีผลทางกฎหมายความปลอดภัยด้วย

มาตรฐานเป็นเรื่องของหลักการ ความน่าเชื่อถือ เกรดดี รวมถึงความผูกพันทางด้านกฎหมายและการประกันภัย ดังนั้นระบบหรืออุปกรณ์ต่างๆ จึงต้องมีมาตรฐานรับรองทั้งตัวระบบหรือตัวสินค้า และชื่อตราสินค้าหรือที่เรียกกันว่า “ยี่ห้อ” หรือ “แบรนด์สินค้า”

ยกตัวอย่าง ระบบหรืออุปกรณ์ป้องกัน

ช่วงนี้มีผลิตภัณฑ์ดับเพลิงใหม่ๆ ออกมาจำหน่ายมากมายหลายรายการ บางอย่างเป็นสินค้าแปลกๆ หรือที่เรียกว่า “นอกกรอบ” นึกไม่ออกว่าเอาต้นแบบมาจากไหน มีสมาชิกจำนวนไม่น้อยถามว่า มันใช้งานได้จริงหรือไม่ ผมจึงบอก ลำพังวิจารณ์ญาณของใครก็ตามชี้ลงไปไม่ได้หรอกว่า อุปกรณ์ดับเพลิงนอกกรอบแปลกๆ เหล่านี้ทำงานได้จริงหรือทำงานได้ดีตามคำบรรยายสรรพคุณของคนขาย เราจะต้องตรวจสอบกลับไปมาตรฐานรับรองของสินค้าใหม่ๆ ที่เขาเอามาเสนอขายว่ามีหรือไม่ ถ้ามีตรวจสอบต่อ เป็นมาตรฐานอะไร หรือสถาบันมาตรฐานใ้รับรอง

ไม่ต้องถึงตราสินค้าหรือตัวผู้ผลิตหรอกครับ เอาแค่ระบบหรือลักษณะการทำงานของสินค้าเหล่านั้น ตรวจสอบว่ามีมาตรฐานรับรองหรือไม่ ก็พอจะให้คำตอบกว้างๆ ได้ ผลิตภัณฑ์นั้นดีพอที่จะเลือกซื้อหรือไม่

มาตรฐานคืออะไร หลายท่าน อาจจะยังไม่ทราบ ขออธิบายคร่าวๆ ดังนี้ครับ

มาตรฐานคือหลักการหรือแนวทางในการออกแบบ ผลิต ติดตั้ง ใช้งาน และซ่อมบำรุงผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันของเรามากที่สุดก็คือมาตรฐานอุปกรณ์หรือระบบป้องกัน

และระงับอัคคีภัยซึ่งจะกำหนดว่า อุปกรณ์และระบบที่ใ้การรับรองตามมาตรฐานมีอะไรบ้าง และจะต้องติดตั้ง ใช้งาน และซ่อมบำรุงอย่างไรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิด

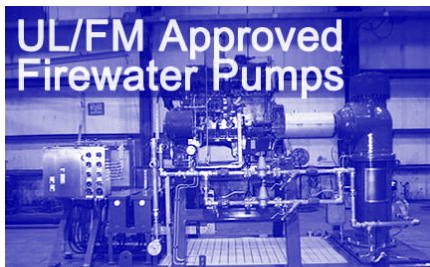
- 1) ประสิทธิภาพในการทำงาน
- 2) ความปลอดภัยในการใช้งาน ทั้งตัวผู้ใช้ ผู้ที่อยู่ในที่เกิดเหตุ สิ่งแวดล้อม และอื่นๆ

พูดง่ายๆ ผลิตภัณฑ์หรือมาตรฐานรับรองสามารถรับประกันได้ในระดับหนึ่ง (ขั้นต่ำ) ว่า มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือทำงานได้ตามจุดประสงค์ และให้ความปลอดภัยขณะอุปกรณ์หรือระบบกำลังทำงาน

ทั้งนี้ มาตรฐานเขียนขึ้นขึ้นจากผลของการทดสอบ การทดลอง การตรวจวัด และการพิสูจน์ทราบทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการทำงานของอุปกรณ์หรือระบบดับเพลิง รวมถึงสารดับเพลิงชนิดต่างๆ ครั้งแล้วครั้งเล่าจนแน่ใจว่ามีความผิดพลาดน้อยที่สุด ดังนั้นจึงมีความน่าเชื่อถือในการนำไปอ้างอิงระบบหรืออุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัยที่มีจำหน่ายและนำไปใช้งานในทั่วโลก แต่มาตรฐานที่ใ้การรับรองนั้นต้องเป็นมาตรฐานชั้นนำและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เช่น NFPA, UL, FM, ASTM, EN, ISO เป็นต้น

ถ้าถาม อุปกรณ์หรือระบบใ้ไม่มีมาตรฐาน

NFPA

และระดับอัคคีภัยที่มาตรฐานขั้นต่ำรับรอง อาทิน้ำ โฟม ถึงดับเพลิงผงเคมีแห้ง ถึงดับเพลิงและระบบคาร์บอนไดออกไซด์ สารสะอาด ระบบแก๊สดับเพลิง ฯลฯ ถ้าอยากทราบรายละเอียดให้ค้นในเว็บไซต์ของ NFPA มาตรฐานขั้นต่ำอื่นๆ เพื่อตรวจสอบว่าเรารับรองอุปกรณ์หรือระบบดับเพลิงอะไรบ้าง

ถึงดับเพลิงยกหัวไม่ว่าจะเป็นผงเคมีแห้ง น้ำ โฟม คาร์บอนไดออกไซด์ สารสะอาด สารเคมีเปียก ล้วนได้รับการรับรองจากมาตรฐานทั้งต่างประเทศและในประเทศ (NFPA และ มอก.) หมายความว่า อุปกรณ์ประเภทนี้สามารถดับเพลิงได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยซึ่งมาตรฐานก็มีข้อกำหนดในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการเหล่านั้นด้วย

ระบบหัวกระจายน้ำดับเพลิงหรือที่เรียกว่า “ระบบสปริงเคลอร์” ระบบท่อเย็นในอาคาร ระบบฉีดสารสะอาด และแก๊สดับเพลิง ก็ได้รับการรับรองเช่นเดียวกัน แต่ก็ต้องทำมาตรฐานกำหนดเพื่อประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการใช้งาน

อุปกรณ์และระบบดับเพลิงต่างๆ ที่ได้รับการรับรองจากมาตรฐานขั้นต่ำอย่างน้อยที่สุดก็ได้ผ่านการตรวจสอบ ทดสอบ และการพิสูจน์ทราบทางวิทยาศาสตร์แล้วว่า สามารถใช้ดับเพลิงได้และมีความปลอดภัยในการใช้งาน ซึ่งคนที่ยอมรับและเชื่อถือในมาตรฐานจำนวนมากทั่วโลกเป็นเครื่องยืนยันได้

ที่สำคัญคือ มาตรฐานขั้นต่ำส่วนใหญ่มีอายุเป็นร้อยปี นั่นคือ เขาตรวจสอบ ทดสอบ และพิสูจน์อุปกรณ์หรือระบบดับเพลิงมานานมาก

อีกทั้งได้มีการรวบรวมข้อมูลผลเกี่ยวผลลัพท์การใช้มาตรฐานมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีบทสรุปในเกือบทุกประเด็นของอุปกรณ์หรือระบบดับเพลิงที่มีอยู่ในมาตรฐานเหล่านั้น

ตัวอย่างเช่น ถึงดับเพลิงประเภทยกหัวเป็นอุปกรณ์ที่อยู่ในมาตรฐาน NFPA 10: Standard for Portable Fire Extinguishers ซึ่งผู้คนมั่นใจได้ว่า อุปกรณ์ชนิดนี้สามารถดับไฟได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยโดยให้ทำตามข้อกำหนดของมาตรฐานนี้ เนื่องจากมีการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับดับเพลิงประเภทยกหัวก่อนนำข้อมูลมาเขียนเป็นมาตรฐาน

มาตรฐานจึงสร้างความเชื่อในตัวอุปกรณ์หรือระบบ เราสามารถอ้างได้ว่าใครๆ เขาก็ใช้กันทั่วโลก มันเป็นมาตรฐานหรือต้นแบบของความมีคุณภาพของตัวสินค้า

สำหรับอุปกรณ์ใช้ดับเพลิงที่ใช้กันทั่วไปอีกกลุ่มหนึ่งคือ สายส่งน้ำดับเพลิง หัวฉีดน้ำดับเพลิง เครื่องสูบน้ำดับเพลิงก็อยู่ในมาตรฐานของ NFPA ซึ่งเราสามารถเชื่อมั่นตัวอุปกรณ์ดับเพลิงเหล่านี้ได้ทันที (เฉพาะอุปกรณ์หรือระบบ ส่วนตราสินค้าอื่นอีกเรื่องหนึ่ง) สายส่งน้ำและหัวฉีดน้ำสามารถใช้ดับไฟได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยเพราะว่า “**เป็นอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน**” ตามสำนวนบ้านๆของผู้ใช้งาน

เมื่อใครก็ตามมาแนะนำอุปกรณ์ดับเพลิงชนิดแปลกๆ ที่มีรูปแบบการทำงานไม่เหมือนคนอื่น คำถามแรกที่ผมจะถามคือ อุปกรณ์หรือระบบดับเพลิงลักษณะนี้มีมาตรฐานรับรองไหม ถ้ามี เป็นมาตรฐานสถาบันใด คือผมหมายถึงคุณสมบัติและวิธีการทำงานของอุปกรณ์หรือระบบดับเพลิงใหม่ๆ ที่นำมาเสนอ มาตรฐานขั้นต่ำเช่น NFPA ให้การรับรองเหมือนอุปกรณ์ใน List ของเขาหรือไม่ เรารับรองเหมือนกับรับรองถึงดับเพลิงยกหัวในมาตรฐาน NFPA 10 หรือไม่

มันเป็นวิธีง่ายที่สุด (เท่าที่นึกออก) ในการตัดสินใจอย่างคร่าวๆ อุปกรณ์หรือระบบดับเพลิงใหม่ๆ ที่ไม่คุ้นเคย เพราะบางที่เราไม่ได้ศึกษามาตรฐานของแต่ละสถาบันอย่างละเอียด และต่อเนืองจึงอาจไม่ทราบว่ามีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มาตรฐานให้การรับรองเพิ่มเติมหลายรายการ เช่น ระบบแอโรซอล สารเคมีเปียก ฯลฯ

ถ้าคำตอบคือ ใช่ อุปกรณ์หรือระบบดับเพลิงใหม่ๆ ที่นำมาเสนอนั้นก็ถือว่าได้แต่มีอย่างน้อยที่สุดมีเครื่องรับประกันว่าอุปกรณ์หรือระบบสามารถดับไฟได้และให้ความปลอดภัย

เช่นประเทศไทยเรา มาตรฐานจะมีผลโดยตรง ด้านกฎหมาย มาตรฐานการป้องกันและระงับ อัคคีภัยของเรากำหนดชัดเจนให้ใช้อุปกรณ์หรือ ระบบที่ได้รับการรับรองจากมาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม (มอก.) หรือมาตรฐานอื่น อย่าง น้อยที่สุดอุปกรณ์หรือระบบที่ติดตั้งนั้นจะต้อง เป็นชนิดที่ได้รับการรับรองหรืออยู่ในบัญชีหรือ List ของมาตรฐานต่างๆ ดังกล่าว ดังนั้นหาก เราใช้อุปกรณ์หรือระบบที่ไม่ได้เป็นผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มาตรฐานรับรองก็เสี่ยงจะทำ ผิดกฎหมายความปลอดภัยด้านอัคคีภัยได้

หลายปีที่ผ่านมา มีอุปกรณ์หรือระบบ ดับเพลิงใหม่ๆ ที่ถือว่าเป็นนวัตกรรม ออกมา แนะนำในตลาดมากมาย แนะนำว่า ส่วนใหญ่ ไม่อยู่ในมาตรฐานใดๆ เพราะใหม่เกินไปและ ไม่อยู่ในสารบบของระบบที่มีใช้กันทั่วไป

จากข้อมูลสินค้าและการสาธิต ระบบ ใหม่ๆ อาจทำงานได้ดีน่าพอใจ แต่ปัญหาที่คือ เทคนิค วิธีการ กลไกต่างๆ ตลอดจนสารดับ เพลิงที่นำมาใช้ไม่ได้การรับรองจากมาตรฐาน ใดๆ จึงทำให้ไม่แน่ใจว่าในระยะยาวเมื่อระบบ ต้องดับไฟที่เกิดขึ้นมาจริงๆ มันจะได้ผลหรือไม่ และจะมีความปลอดภัยหรือเปล่า เพราะเป็น ของใหม่จึงไม่ประวัติดังนั้น

บางครั้งอยากลองของใหม่/ของแปลก แต่เรากล้าเสี่ยงใช้ของไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ ขึ้นอยู่ที่ตัวเรา จะรับผิดชอบความเสียหายที่ อาจเกิดขึ้นมาไหมใหม่เท่านั้นเอง โดยเฉพาะ ถ้าสิ่งที่รับผิดชอบมีมูลค่าสูงมากและมีผล กระทบต่อคนจำนวนไม่น้อย คู่หมั้นใหม่ถ้าจะ เสี่ยงใช้ของใหม่ที่ไม่อยู่ในมาตรฐานใดๆ เลย

อีกทั้งมีข้อกำหนดในการออกแบบ ติดตั้ง ใช้งาน ซ่อมบำรุงโดยที่เราไม่ต้องกังวลเรื่องส่วนผสม วิธีการใช้วิธีปฏิบัติขณะระบบกำลังทำงาน ฯลฯ

ตรงกันข้าม ถ้าอุปกรณ์หรือระบบดับเพลิง นั้นไม่อยู่ในมาตรฐานฉบับใดเลย คำถามมากมายจะตามมา อุปกรณ์ทำงานได้จริงหรือเปล่า จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ใช้แล้วจะปลอดภัย ไหม อาจรวมไปถึงเรื่องการออกแบบ ติดตั้ง การ ซ่อมบำรุงและดูแลรักษาว่าจะทำอย่างไรกัน

ระบบบางระบบ ผู้ผลิตเพิ่งคิดค้นขึ้นมา จึงยังไม่ได้เข้าไปอยู่ใน List มาตรฐานชั้นนำได้ เขาก็ต้องให้ผู้ซื้อทดลองใช้กันไปตามวิธีการที่ กำหนดขึ้นมาเองซึ่งเราก็ไม่รู้ว่ามันจะได้ผล หรือไม่ จะเป็นอันตรายหรือเปล่า เปรียบเทียบกับถึงดับเพลิงยี่ห้อที่เรารู้แล้วว่าสามารถใช้งานได้ดีและมีความปลอดภัย เพราะอยู่ใน List ของ เกือบทุกมาตรฐานที่มีอยู่ในโลก การใช้งานและการดูแลรักษาที่มีมาตรฐานกำหนดไว้ให้ทำ ตาม จึงมั่นใจได้ในทุกเรื่อง

บางคนอาจเถียงว่า ในเมื่ออุปกรณ์หรือ ระบบสามารถทำงานได้ (จากการสาธิต) จะอยู่ใน List มาตรฐานใดๆ หรือไม่ ก็ไม่สำคัญ แต่ สำหรับผม ผมว่า **“สำคัญมาก”** เพราะมาตรฐาน คือเสาพิงหลักของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการ

ป้องกันและระงับอัคคีภัย หากเราไม่สามารถ หารู้ได้ว่าอุปกรณ์หรือระบบไหนใช้งานได้ดี ก็ ต้องใช้มาตรฐานเข้ามาช่วยตัดสินใจ อย่างน้อย เราไม่โดดเดี่ยว มีคนอ้างอิงมาตรฐานลักษณะ เดียวกันมากมายนับไม่ถ้วน อีกประการหนึ่ง มาตรฐานจริงๆ แล้ว ก็คือแบบหรือโมเดลของ อุปกรณ์หรือระบบดับเพลิงที่สามารถทำงานได้ดี และมีความปลอดภัย โดยมีชื่อแม้ว่าอุปกรณ์ หรือระบบนั้นต้องตรงตามมาตรฐานกำหนดซึ่ง นัยยะนี้ก็ช่วยคัดกรองอุปกรณ์หรือระบบของผู้ ผลิตหรือตราสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานออกไปด้วย เราจึงมีโอกาสมากขึ้นจะได้สินค้าที่มีคุณภาพสูง

ที่สำคัญ อุปกรณ์หรือระบบที่ได้รับการ หมายถึงการการันตีคุณสมบัติซึ่งจะไปเกี่ยวข้องกับ การประกันภัย (เพลิงไหม้) โดยบริษัท ประกันภัยจะมีส่วนลดค่าเบี้ยประกัน หากบ้าน หรือโรงงานมีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย แต่ระบบนั้นต้องได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ชั้นนำ เช่น ติดตั้งถึงดับเพลิง ท่อยื่น สายส่งน้ำ หัวฉีดน้ำ สปริงเคลอร์ ฯลฯ หากติดตั้งระบบที่ ไม่อยู่ในมาตรฐานใดๆ ก็อาจไม่รับทำประกัน หรือรับแต่คิดเบี้ยประกันสูงมากและไม่มีส่วนลด ถือว่าสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูง

ยิ่งไปกว่านั้น ในบางประเทศ ตัวอย่าง